

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Прегплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или дотичним окружним и средским властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостионичарима и механџијама годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника прве класе среза поцерског, округа подринског, Андру Стојићевића, начелника исте класе среза посава-тамнавског, по потреби службе;

за начелника прве класе среза посава-тамнавског, округа подринског, Бошка Новаковића, начелника исте класе среза тамнавског, округа ваљевског, по потреби службе;

за начелника прве класе среза нишавског, округа пиротског, Станоја Миленковића, начелника исте класе среза расинског, округа крушевачког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза расинског, округа крушевачког, Косту Петковића, начелника исте класе среза прокупачког, округа топличког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза прокупачког, округа топличког, Алексу Давидовића, бившег судију првостепеног суда;

за начелника треће класе среза бољевачког, округа тимочког, Манојла Лазаревића, вршиоца дужности начелника среза заглавског, истог округа, у рангу секретара начелства друге класе;

за начелника треће класе среза лесковачког, Димитрија Мијаиловића, начелника исте класе среза нишавског, по потреби службе;

за вршиоца дужности начелника среза заглавског, округа тимочког, у рангу средског писара прве класе, Тешмана Николића, писара друге класе истог среза;

за начелника треће класе среза поречког, округа крајинског, Сретена Јовановића, начелника исте класе среза кључког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза неготинског, округа крајинског, Драгољуба Марковића, начелника исте класе среза посавског, округа ваљевског, по потреби службе;

за начелника прве класе среза кључког, округа крајинског, Светислава Јоцића, бившег судију првостепеног суда;

за начелника треће класе среза посавског, округа ваљевског, Марка Ђурашковића, начелника исте класе среза подгорског, истог округа, по потреби службе;

за вршиоца дужности начелника среза подгорског, у рангу секретара начелства друге класе, Радомира Филиповића, писара прве класе и вршиоца дужности секретара лозничког првостепеног суда;

за начелника треће класе среза тамнавског, округа ваљевског, Милана Бранковића, начелника исте класе среза лесковачког, по потреби службе;

за начелника друге класе среза ражањског, округа крушевачког, Марка Пешића, начелника исте класе среза колубарског, округа београдског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза космајског, округа београдског, Љубомира Илића, начелника исте класе среза таковског, по потреби службе, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за вршиоца дужности начелника среза колубарског округа београдског у рангу секретара друге класе начелства, Ђорђа Илића, вршиоца дужности начелника среза космајског, по потреби службе;

за начелника прве класе среза таковског, Драгутина Симића, начелника исте класе среза ражањског, по потреби службе;

за начелника прве класе среза рамског, округа пожаревачког, Милана Симића, начелника исте класе среза гужанског, по потреби службе;

за начелника друге класе среза гужанског, округа крагујевачког, Ђурицу Ђорђевића, начелника исте класе среза голубачког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза голубачког, Николу Ванића, начелника исте класе среза омољског, по потреби службе;

за начелника друге класе среза моравског, округа пожаревачког, Радивоја Остојића, начелника исте класе среза млавског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза млавског, округа пожаревачког, Живојина Илића, начелника исте класе среза моравског, округа пожаревачког, по потреби службе;

за начелника прве класе среза грочанског, округа београдског, Андру Врче-

вића, начелника исте класе среза орашког, округа смедеревског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза орашког, округа смедеревског, Андру Динића, секретара прве класе начелства округа врањског, по потреби службе;

за секретара прве класе начелства округа врањског, Косту Ракића, привременог начелника треће класе среза грочанског, по потреби службе;

за начелника треће класе среза крагујевачког, Божицара Вујића, порезника крагујевачког пореског одељења;

за секретара прве класе начелства округа моравског, Севера Милутиновића, начелника треће класе среза крагујевачког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза јасеничког, округа крагујевачког, Димитрија Стевановића, вршиоца дужности начелника среза власотиначког;

за начелника треће класе среза власотиначког, Видена Пандуровића, јавног правозаступника из Лесковца;

за начелника треће класе среза драгачевског, Љубомира Станковића, начелника исте класе среза рачанског, округа ужичког, по потреби службе;

за начелника треће класе среза рачанског округа ужичког Милорада Пешића, начелника исте класе среза драгачевског, по потреби службе;

за начелника друге класе среза студеничког Милана Лазића, начелника треће класе истог среза;

за начелника прве класе среза крајинског Василија Митића, начелника исте класе среза тимочког, по потреби службе;

за начелника друге класе среза тимочког Станоја Д. Петковића, начелника треће класе среза крајинског;

за начелника прве класе среза левачког Ивана Ђонића, бив. судију првостепеног суда;

за вршиоца дужности начелника среза омољског, у рангу секретара начелства друге класе, Михаила Достанића, писара прве класе среза врачарског;

за писара прве класе среза лесковачког Душана Николића, вршиоца дужности начелника среза левачког, у рангу средског писара исте класе, по потреби службе;

за писара прве класе среза мачванског Димитрија Петровића, писара прве класе управе вароши Београда;

за писара прве класе среза драгачевског Михаила Ћ. Тодоровића, писара исте класе среза моравског, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за вршиоца дужности писара среза моравичког, у рангу писара начелства прве класе Мирка Гавриловића, бившег полицијског писара.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 15 априла 1904 год. у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I, благовелео је на предлог Министра унутрашњих дела поставити:

за писара прве класе среза бањског Драгутина Пантелића, писара исте класе среза беличког, по молби;

за писара прве класе среза беличког Драгомира Митровића, писара исте класе среза параћинског, по потреби службе;

за комесара железничке полиције у Београду у рангу среског писара прве класе Косту Катића, писара прве класе Управе вароши Београда;

за писара прве класе среза моравског, округа нишког, Стевана Бошковића, писара исте класе среза трстеничког, по потреби службе;

за писара прве класе среза јадранског Милована Јосиповића, писара исте класе среза мачванског, по потреби службе;

за писара прве класе среза мачванског Симу Миленковића, писара исте класе среза јадранског, по потреби службе;

за писара друге класе среза јадранског Михаила Васиљевића, бив. среског писара исте класе;

за писара прве класе среза подгорског Косту Д. Борђевића, писара исте класе среза мачванског, по потреби службе;

за писара прве класе среза колубарског, округа београдског, Владимира Маленовића, среског писара исте класе у пензији;

за писара треће класе Министарства унутрашњих дела Тихомира Миланковића, писара прве класе Управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара друге класе среза параћинског Љубомира Јоцића, вршиоца дужности писара истог среза у рангу писара начелства прве класе;

за писара друге класе среза параћинског, Петра Милићевића, ванредног писара прве класе истог начелства са седиштем у Сењу;

за полицијског комесара у Сењу у рангу среског писара друге класе Војислава Петровића, писара исте класе среза параћинског, по потреби службе;

за писара друге класе среза расинског Чедомира Алексића, вршиоца дужности писара истог среза у рангу писара начелства прве класе;

за писара друге класе среза темнишког Мијаила П. Илијића, писара исте класе среза моравског, округа нишког, по потреби службе;

за писара друге класе среза лепеничког Бранка Вукојевића, вршиоца дужности писара истог среза у рангу писара прве класе начелства;

за вршиоца дужности писара среза тамнавског, округа ваљевског, у рангу писара начелства прве класе, Јовицу Вукосављевића, вршиоца дужности писара истог среза у рангу писара начелства друге класе;

за писара друге класе среза посавског, округа београдског, Жљвојина Бр. Степановића, учитеља;

за вршиоца дужности писара среза ражањског, у рангу писара начелства прве класе, Драгутина Ивановића, вршиоца дужности писара среза темнишког, по потреби службе;

за вршиоца дужности писара среза темнишког, у рангу писара начелства прве класе, Ђуру Петровића, вршиоца дужности писара среза ражањског по потреби службе;

за писара прве класе начелства округа пожаревачког, Петра Драгомировића, вршиоца дужности писара среза жичког у рангу писара начелства друге класе;

за вршиоца дужности писара среза жичког, у рангу писара начелства прве класе, Љубисава Грковића, вршиоца дужности писара среза студеничког у рангу писара начелства друге класе;

за вршиоца дужности писара среза мачванског, у рангу писара начелства прве класе, Драгољуба Петаковића, вршиоца дужности писара среза јадранског, по потреби службе;

за вршиоца дужности писара среза пожешког, у рангу писара начелства прве класе, Данила Јокановића, вршиоца дужности писара среза подгорског у рангу писара начелства исте класе, по потреби службе;

за писара прве класе начелства округа тимочког Јована А. Симића, писара исте класе начелства округа крајинског, по потреби службе;

за вршиоца дужности писара среза студеничког, у рангу писара начелства друге класе, Јована Богданевића, писара исте класе начелства округа рудничког, по потреби службе;

за писара друге класе начелства округа моравског Мирослава Жупаневца, практиканта истог начелства;

за писара друге класе начелства округа рудничког Мијаила Миловановића, практиканта среза качерског, правника;

за писара друге класе начелства округа пожаревачког Драгутина Васића, практиканта истог начелства, правника;

за вршиоца дужности писара среза трстеничког, у рангу писара начелства друге класе, Милорада Миловановића, практиканта среза расинског;

за вршиоца дужности писара среза загавског, у рангу писара начелства друге класе, Војислава Игњатовића, практиканта истог среза;

за писаре треће класе управе вароши Београда: Драгослава Ж. Костића и Милорада С. Максимовића, правнике — практиканте исте управе;

за вршиоца дужности писара среза космајског, у рангу писара начелства друге

класе Тимотија Вукадиновића, писара треће класе управе вароши Београда, по потреби службе;

за писара друге класе начелства округа крајинског Тихомира Ж. Поповића, писара исте класе начелства округа тимочког, по потреби службе;

за писаре друге класе начелства округа нишког: Николу С. Вељковића и Милутина Кокановића, практиканте среза лесковачког, правнике.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 17. априла, 1904. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Димитрије Барбуловић, вршилац дужности члана Управе вароши Београда, у рангу секретара треће класе Министарства, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја с пензијом, која му припада по годинама службе.

да се Сима Обреновић, секретар прве класе начелства округа крајинског, на основу §. 69. тач. 2. закона о чиновницима грађанског реда стави у стање покоја, с пензијом, која му припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 20 априла 1904 год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Јован Сјенички, писар прве класе среза посавског, округа београдског;

Коста Младеновић, писар друге класе среза темнишког;

Светолик Плећевић, писар друге класе среза пожешког; и

Војислав Раденковић, вршилац дужности писара среза власотиначког, у рангу писара начелства друге класе, — на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 17 априла 1904. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се општина баранска, у срезу гружанском, округа крагујевачког, по изјављеној жељи њених становника, од сада назива „општина љуљачка“.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. марта 1904. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету одобрено је решење истог Савета од 16. марта ове године Бр. 2198, које гласи:

да се Василије Х. Перић, учитељ у Кривој Феји, среза пчинског, родом из Тетова у Турској и поданик исте државе,

по својој молби, прими у српској поданство, заједно са женом Даницом и малолетним синовима: Душаном и Миодрагом, изузетно од § 44. грађанског закона, као дојакосњи српски заштићеник.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 23 марта 1904 год., у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I, одобрено је решење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1903. год., које гласи:

да се село Кораћевац, среза лесковачког, округа врањског, по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине ораовичке и прида општини предејанској, у срезу власотиначком истог округа.

да се село Купузиште по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине брзоналавачке, округа крајинског и образује за себе општину купузишску у истом срезу и округу.

да се село Бошњане, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине рачанске среза лепеничког округа крагујевачког и образује за себе општину бошњанску у истом срезу и округу.

да се село Дрежник по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине љубанске среза затиборског округа ужачког и образује за себе општину дрежничку у истом срезу и округу.

да села: Доња Трешњица и Плчнина, по изјављеној жељи њихових становника, образују засебну општину доњо-трешњичку, а села Будимић, Читлук са засеком Амајаћем, Цулине са засеком Гојисалицом образују у заједници општину „дринску“ у срезу рађевском, округа подринског.

„да се села: Русна, Дукат и Топоница, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине барбешке, а село Чечине од општине малошишке и сва ова четири села образују засебну општину русанску у срезу и округу нишком.

да се село Живковац, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине калањевске, у срезу качерском, округа рудничког, и образује за себе општину живковачку у истом срезу и округу.

да се општина бивољска, по изјављеној жељи својих становника, разгруппише, па село Бивоље образује засебну општину бивољску, а села: Дедина, Макрешани и Текија образују општину дединску, у срезу расинском округа крушевачког.

да се села: Бабин Кал, Горња Глама и Доња Глама, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од општине љубатовачке, у срезу белопаланачком, округа пиротског, и да у заједници образују за себе општину горњо-гламску, у истом срезу и округу.

да се села: Топоница, Бачевац и Кусовац, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине борачке, среза грузанског, округа крагујевачког, и образују засебну општину топонишску у истом срезу и округу.

да се село Камијево, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине десинске, у срезу рамском, округа пожаревачког, и образује за себе општину камијевску у истом срезу и округу.

да се село Ђуринац по изјављеној жељи својих становника одвоји од општине проштиначке, у срезу ресавском, округа моравског, и образује за себе „општину Ђуриначку“ у истом срезу и округу.

да се села: Велика Копачица и Слатина, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине ораовичке, у срезу лесковачком, округа врањског, и образују у заједници „општину великокопачничку“ у истом срезу и округу.

да се општина баточинска по изјављеној жељи својих становника разгруппише, па варошица Баточина образује општину баточинску, а села Баточина и Горња Баточина општину села Баточине у срезу и округу крагујевачком.

да се села: Бело-Поље, Горња Врбава и Доња Врбава, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине горњо-црнућке, у срезу таковском, округа рудничког, и образују у заједници за себе општину „бело-пољску“ у истом срезу и округу.

да се село Милошево, у срезу неготинском, округа крајинског, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине видровачке, и образује за себе општину милошевачку у истом срезу и округу.

да се села: Оџак, Горњи Рибник и Доње Црниште, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине трстеничке, среза трстеничког, округа крушевачког, и у заједници образују засебну општину оџачку у истом срезу и округу.

да се села: Треботин, Мешево, Дољане по изјављеној жељи својих становника, одвоје од општине треботинске, а село мала Врбница од општине мрмошке, у срезу расинском, округа крушевачког, па село Треботин и Мала Врбница да образује за себе општину мало врбничку а село Мешево и Дољане општину мешевачку у истом срезу и округу.

да се села: Дреновац, Сикирје, Ушевци, Смиљевић, Обличка, Сена и Урманца, која у заједници сачињавају општину дреновачку, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од среза пољаничког, округа врањског, и додају срезу пчињском, истог округа, с тим, да иста села и даље остају у саставу садање општине дреновачке.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 15 априла 1904 год., у Београду.

РАСПИС

Свима окупљеним начелствима и Управи вароши Београда

Опазио сам да многе полицијске власти врло често регулисавају извесне односе према пропису § 326 крив. закона, и том приликом под ту законску одредбу подводе случајеве, који се њоме никако не могу расправити. Дешава се, да полицијске власти по § 326 решавају и спорове

приватно-правне природе, чак и не урадивши потпуно то, што се мора учинити у свима случајевима, који су у овоме законском пропису поређани. Такво погрешно разумевање § 326 не само што изазива излишне послове у администрацији и смета брзом и правилном решењу многих административних спорова, него још може да буде од штете за приватне интересе. Да би од сада то престало, препоручујем начелству — управи — да се у свему, заједно са својим органима, придржава упуштава, који су у овоме мом распису изложени.

Има три главна услова, који морају бити испуњени кад се примењује § 326 крив. зак. на име:

1., Свака наредба, која се на основу § 326 издаје мора бити општег карактера и претходно објављена грађанима.

2., Свака таква наредба треба да штити интересе сигурности личне и имовне, јавног морала, реда и мира.

3., Њоме се уређују само они јавни односи, који нису предвиђени ни у каквом другом специјалном закону, а за њих је према природи њиховој, надлежна полицијска власт.

Из тога излази да се то § 326 не могу ни у коме случају решавати спорови међу приватнима, у којима није ангажован какав јавни интерес.

У свакоме појављеном случају треба добро разгледати, да ли је он каквим особним законом предвиђен, па тек онда га решити на основу § 326, ако још спада у надлежност полицијских власти и тиче се интереса, који су у § 326 споменути. И тек пошто се објави наредба, коју је какав конкретан случај изазвао, може се применити и казна, коју § 326 одређује.

Препоручујем начелству — управи — да на ово обрати најстрожију пажњу и да се полицијске власти најстроже придржавају ових упуштава.

ПБр. 11507.

6. априла 1904 год.

у Београду.

Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић с. р.

Земљорадник није више ограничен у
располагању имањем

пише Свет. Јањић
пенс. касациони судија.

Радећи на једном послу уочио сам, да тачка 4-а., § 471 грађ. поступка није онаква каква треба да је према изменама и допунама од 14 јула 1898 год. (Збор. 53. стр. 179) и да према закону наш земљорадник није више ограничен у располагању са имањем.

Знао сам побуде законодавца за ово ограничење, па кад сам уочио, да према закону земљорадник може да отуђи све имање, написао сам чланак под горњим називом, који је отштампан у 8. броју „Полицијског Гласника“ од ове год.

Циљ ми је био, да се дође до закона, па било да остане ограничење, било да се земљорадник ослободи тога ограничења.

Мислим, да сам оним чланком успео, да докажем, да закон није онакав, како је отштампан у Грађанском поступку, али ме је изненадио чланак у 8. броју „Гласа Права“ *судства и администрације*, који носи име: „Земљорадник је ограничен у распореду својим имањем од М. С. М. који вели, да моје тврђење није основано, а дедуција, којом сам до тврђења дошао, да није тачна.“

Кад је и писац признао, да је читање о коме је реч од великог значаја и да има своје правне привредне и социјалне последице и кад је признао, да сам врло добро учинио, што сам покренуо ову ствар, у којој сам уочио, да има један недостатак, који би могао да поремети цео систем, којим је наше законодавство узело у заштиту земљоделца, — он ми чини овакву замерку: „Но кад је дао себи труда и сравњавао разна издања Грађанског судског поступка међу собом и са зборницима и службеним новинама, онда је требао ићи још и један корак даље на сам извор, где се закони стварају па би видео ово.“

„Законодавни одбор (Народна скупштина за 1898 г.)¹, који је проучио предлог закона о изменама и допунама у закону о Грађанском судском поступку, учинио је извесне измене у појединим наређењима, те је код Министровог предлога по изменама § 471 тач. 4-а., предложио са своје стране, да се после првог одељка (који је у предлогу цео цитирам. „Земљоделцу Исто тако и кућа са зградама и плацем до једног дана орања) дода ово наређење.“

„Но ако би се имање“². Овако од речи до речи пише М. С. М. Па онда даље вели: Народна скупштина је у специјалној дебати по пројекту министровом и предлогу одборском примила први одељак овога члана, који је тако, како је примљен у скупштини, постао законом.

Дакле, по мишљењу пишчевом, закон је оно, што прими Скупштина.

Ништа више не треба?

Е па кад писац тако мисли, онда мора да је њему моје тврђење неосновано.

Учитељи права уче да је у нас закон оно, на што пристану оба чиниоца законодавне власти; а према чл. 33. Устава законодавну власт врше Краљ и Народно Представништво заједнички.“

Знам да чл. 35. Устава вели „за сваки закон потребан је пристанак оба чиниоца законодавне власти“.

Наши признати правници веле, да није оно закон, што потпише само владалац нити опет оно, што само народна скупштина одлучи.

Законски предлог (вели Андра Ђорђевић, стр. 53 „систем приватнога Грађанскога права, прва половина) кад га Народна скупштина коначно усвоји, још није потпуно, савршен закон; да то буде, потребна му је још и потврда (санкција) Краљева.

Да нов закон (вели даље Андра) важи, није довољна само санкција Краљева, већ

се тражи, да је обнародован; а док и ово није учињено, судови (и друге власти) не смеју примењивати закон и ако је правилно изражен²).

Према члану 116. Устава „никакав закон не може се издати без пристанка Народне Скупштине“.

Према III. одељку овога члана „никакав закон немају обавезну силу, ако нису обнародовани начином, који је закон одредио“; „а у обнародовању закона, мора се казати, да је на њега пристала Народна Скупштина“, према последњем одељку наведеног чл. 116.

„Тек закони и законите наредбе, који су законим начином обнародовани, имају обавезну силу за све грађане и власти земаљске“, вели чл. 117. Устава.

Према свему доведе наведеноме, не стоји оно, што писац вели: „Који је тако, како је предложен у Скупштини постао законом“.

Ја нисам имао потребе, да тражим стенографске белешке о седницама редовне Народне Скупштине за 1897 год. и читам шта у њима стоји. Ја их читам само тада, ако је закон нејасан, па из говора у Скупштини хоћу да сазнам побуде законодавчеве за предлог закона и шта је се хтело са законским предлогом.

О дотичном питању закон ми је био јасан.

Куд би нас одвело, ако посумњамо да је Владалац сакционисао један зак. предлог, који није примљен у скупштини, или да је Народна Скупштина казала, да је изгласала један предлог, а то није у ствари или је то било у другом смислу?

Нашао сам изгласан законски предлог у Скупштини, у оригиналу, са оригиналним потписима Скупштинских часника, који је Народна Скупштина актом својим од 12 јула 1898 год. под Бр. 762 упутила влади; прочитао сам Краљеву санкцију, видео државни печат са оригиналним потписима Владаноца и надлежних Министара и уверио се, да онако гласи текст, усвојен у Скупштини; а кад то и тако стоји, онда је само оно закон, како сам ја тврдио, а не како тврди М. С. М.

Очевидно није учињена погрешка у преписивању закона у службеним новинама, и зборнику, већ у званичним издањима грађанског судског поступка.

То није очигледна омашка и алкавост, која се (како вели писац) „и сувише често појављује у званичној раду, како пример показује, на коју сам требао да обратим пажњу и тражим исправку, која се може учинити, јер је у изворнику, у протоколу Скупштинских састанака, исправно забележено²; — не, закон (оно што је Н. Скупштина спровела Владаноцу на санкцију, Владалац потврдио и обнародовао) је верно отштампан у „Српским Новинама“ и зборнику, само је погрешно штампан у званичним издањима Грађ. Судс. поступка и тамо је сада закон оно, што није закон, што није Н. Скупштина

изгласала, што није владалац потврдио и обнародовано.

Управо онако, како сам казао у своме чланку у „Полицијском Гласнику“ бр. 8.

После овога чланка М. С. М. у „Гласу права и т. д.“ хтео сам да се уверим да ли је тврђење писца основано; потражио сам „протокол скупштинских састанака“, који је (како писац М. вели) „Изворник“, нашао сам у броју 161 „Српских Новина“ од 26 Јула 1898 год. „протокол XXII редовног састанка“, који је држан 11 Јула исте године, на коме је претресан овај пројекат, и уверио се, да тврђење М. С. М. не стоји, јер, по том протоколу, није ни било говора о тач. 4-а., § 471 већ о другим изменама и допунама.

Ево како стоји по протоколу тога састанка на стр. 2. Бр. 161 „Српских Новина“.

„Известилац прочита §. 468, 469, 471, 472, које је скупштина примила без дебате.“

Ништа више тамо нема.

Ишао сам даље и нашао „Стенографске белешке“ о седницама редовне Народне Скупштине за 1897 год. која је дужана 3. јула 1898 год. XIV а састанак на страни 345 и 349 прочитао сам указ од 2 јула 1898 год. којим се овлашћује Министар Правде, да поднесе Народној Скупштини на решење предлог закона о изменама у закону о грађ. суд. поступку, од 20. фебруара 1865 год.

Тамо се вели:

„Предлог закона, који је овоме указу приложен, гласи овако:“

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

о измени у закону о грађанском судском поступку од 20 фебруара 1865 год. §. 471. гласи:

За извршење пресуде ве могу се узети у попис:

4., а, земљоделцу орања
7., више од четвртине плате у § 471-ом да буде ово:

I., тачка 4-та, а, да гласи овако:

Земљоделцу један плуг, једна кола, будак и тако даље по старом до краја.“

Овако од речи до речи стоји на страни 349., на коју се позива М. С., (разуме се исписао сам само оно из предлога, што се односи на покренуто питање).

Према овоме, по владином пројекту тач. 4-а, да гласи овако:

„Земљоделцу један плуг, једна кола, два вола, или два бивола, или два теглећа коња, кобила са ждребетом до године дана, крава или биволица са телетом односно биволчетом до године дана, 10 оваца, 5 свиња, 5 коза дана орања.“

Кад је прочитан предлог, стоји на стр. 354 истих стенографских белешака ово: „Председник. — Овај се предлог упућује законодавном одбору. (Бива).“

На страни 755 истих белешака стоји: „Известилац прочита извештај одбора који гласи:“

Према овоме извештају, измењени предлог закона о изменама у дотич. закону гласио би овако:

²) У чланку „само обнародовани закони имају обавезну моћ“ број 3 „Глас права, судства и администрације“ од 1902 год., и М. С. М. је писао овако.

¹) Наје 1898 већ за 1897 год.

У § 471-ом.

Г тач. 4-та а, земљоделцу. дана орања.“

„Но ако би такво имање.

„Сума дужнику.“

Као што видимо, законодавни одбор додао је владином пројекту два одељка:

„Но ако би имање“ и

„сума дужнику.“

На страни 766 (на коју се М. С. М. позива), прочитао сам ово:

Извештај А. Ш. чита §. 471. који гласи по садањем ову:

За извршење пресуде не могу се узети у попис:

4., а., земљоделцу један плуг дана орања.“

7., више од четвртине плате.¹⁾

По пројекту и предлогу одборском *први одељак* овога члана (ваљда §-а) гласиће овако:

Г., тач. 4-та, а, да гласи овако:

„Земљоделцу будак и тако даље по старом до краја“ (а то је земљоделцу дана орања“)

„Но ако имање“

„Сума дужнику.“

На ову измену пристао је и г. Министар.

Одбор је био руковођен тиме, да учини ову измену, што су се дешавали случајеви, да се једном земљоделцу за порез од 20 до 30 дин. прода њива од 500 динара.

Сад се измири прво порез државни и прирез, а на остало дођу други његови повериоци те се наплаћују они који не би могли да се наплате из овога имања, које је дато као благодејање земљоделцу.

Дакле, због тога је учињена ова допуна.

У другом одељку, тач. 7-мој, на крају има да се дода ово:

„Више реда.“

Потпредседник. — Прима ли скупштина § 471. заједно са овим додатком. (Прима).

Оглашујем, да је примљено.

Шта је дакле примљено? Примљен је, као што смо видели §. 471, заједно са овим додатком (како рече потпредседник на стр. 767 четврти ред одозго) и чије смо речи верно исписали.

Шта смо видели?

Видели смо да влада предлаже да тач. 4-та, а., (а не вели који одељак, па према томе цела 4-та, тач. која има више одељака да) гласи:

„Земљоделцу и тако даље по старом до краја;“ што има да се разуме да тачка 4-та а., има да гласи овако:

4-та. а., Земљоделцу један плуг будак, коса и толико хране, колико за њега, породицу и стоку потребно до нове хране.

— Поред плодом.

Исто тако орања;“

За овим, по изменама законодавног одбора требало би да буде друкчије; а дру-

¹⁾ Не гласи §. 471 само тако, већ до ове тач. 4. а., има још четири тачака, па онда долази ова од осам одељака.

После ове долази још: пета, шеста, седма, осма, девета, десета, једанаеста, дванајеста, тринајеста, четрнајеста, петнајеста и шеснајеста тачка.

гојаче је по говору известиоца и према ономе шта је потпредседник огласио да је „примљено.“

Но тако је по стенографским белешкама, које, казао сам напред за шта могу да послуже. У осталом њих нико не оверава, док протоколе скупштинске оверава скупштинско часништво, те стенографске белешке не могу да буду „извор где се закони стварају.“

Није дакле овде „погрешка у преписивању,“ није овде „очигледна омашка,“ ни „алкавост“ како то вели М. С. М. и тога има у званичним издањима грађанског судског поступка и њих сам запазио (на прилику у последњем одељку тач. 4-а, § 471. место збор. XX стр. 37. треба да стоји стр. 31; па после правила Министра правде нису у збор. 26. стр. 14 већ на стр. 79.

После у тач. 4., после речи „алат“ треба да дође тачка (·) па онда пред речи „земљоделцу“ треба да дође „4., а. — То може да се назове онако како М. С. М. вели). Овде то није, већ је како сам навео у издањима грађанског поступка оштативно за закон оно, што то није.

Ја и сада остајем при оном што сам изнео у Броју 8. „Полицијског Гласника“ да земљорадник од 14. јула 1898 није више ограничен у располагању имањем.

Као што се види, „дедукција“ моја тачна је.

Владалац је санкционисао оно што је Народна Скупштина решила, па је то и обнародовано.

ЕКОНОМСКИ УЗРОЦИ КРИМИНАЛИТЕТА

историјско-критичка студија о криминалној етијологији.

по

Јозефу ван-Хану

(наставак)

Енрико Фери

Један од најбољих и најревноснијих присталица италијанске школе, друг и сарадник Ломброзов, јесте Енрико Фери, професор права на универзитету у Риму. Докле Ломброзо остаје увек на терену бијолошком, или по изузетку космичком, дотле се правник Фери ставља на терен социјолошки што му ништа не смета да, као и Ломброзо, налази главни узрок злочина у органским аномалијама.

Своје идеје о природи злочина, Фери је, у главном, изложио у *Криминалној социјологији* (Париз 1893). Суштина пишиња о криминалној етијологији састоји се, по њему, у одговору: *је ли злочинац нормално биће или не? Ако није нормалан, онда од куда проистиче његов абнормалитет? Је ли он урођен или доцније задобивен?*

Разуме се већ, да је одговор пишчев на ово питање у духу италијанске школе: „сваки злочинац по својим природним особинама склон је на злочин; ова склоност обично је урођена, али може бити и доцније задобивена“.

Испитујући за овим различите хипотезе о етијологији злочина, писац долази

до закључка да се злочин, не може потпуно и довољно објаснити ни бијолошким абнормалитетом, ни атавизмом, ни болешћу, ни манифестацијом дегенерације.

— Пре свега, вели Фери, ни једна од ових теорија није у стању да објасни природну генезу злочина код различитих категорија злочинаца, нити су у могућности да тачно одговоре: зашто исти бијолошки абнормалитети, и под истим физичким и социјалним условима, производе разне последице? Зашто се нпр. код три брата, који су одрасли и живе под истим условима, дегенерација показује, и то: код једног у крађи, код другог у скитњи а код трећег у страсти за убијањем?

— То је с тога, узвикује писац, што бијолошки фактор злочина садржи у себи нешто особено и до данас неодређено, без чега сви други фактори нису у стању да објасне разне врсте злочина, па и сам злочин.

Криминалитет, према овоме, није ништа друго до једна врста *бијолошког абнормалитета*, коју Фери по угледу на Виргила назива *криминалном нервозом*.

Ова *нервоза* праћена је готово увек, само у разној сразмери осталим абнормалним појавама као што су: атавизам, неврастенија, епилепсија и дегенерација.

Из свега овог писац изводи закључак, да је *злочин феномен сложеног порекла: бијолошког, физичког и социјалног*.

Ова хипотеза *Феријева* неоспорно је лепа али не и тачна. *Криминална нервоза* сама по себи не казује ништа; то је само згодно име једног појма који постоји у машти, али не у ствари. Ишли би из обима постављеног нам задатка кад би се овде опширно упустили у претресање и контролисање целокупне Феријеве теорије, па с тога ћемо само поменути да је она, заједно са теоријом Ломброзовом, била предмет жестоких и доста оправданих напада на II-ом криминалном конгресу у Паризу, а од стране *Лагасања Бруардела* и др. За наш предмет биће много важније ако прелистамо *Феријеву* економску и социјалну теорију злочина.

Налазећи, да је *Лагасањева* теорија друштвене средине несавршена и скучена, писац изјављује да фактори економски доиста имају знатног, више или мање директног утицаја на криминалитет, нарочито на злочине против имаовине, али су сувише од тога да буду прави и главни узрок криминалитета, као што тврди социјалистичка школа.

Економске прилике сваког народа, а делом и појединаца нису ништа друго до последице физичке средине, енергије и расе. Као такве оне могу само у друштву са бијолошким и физичким факторима утицати на злочине, али никако саме за себе. Најмање, пак, ове прилике могу бити једини узрок злочина.

Јасно је, према овоме, да Фери придаје врло малу важност економским факторима у питању злочина. Ово мишљење његово, дакле, у свему је једнако са мишљењем које заступа Ломброзо у трећем делу свога *урођеног злочинца*.

Ми са задовољством констатујемо, да је Фери у познијим својим делима одступио у многоме од овог свога мишљења.

Противно своме тврђењу, да већина злочина нема ни директне ни индиректне везе са материјалном оскудицом, означеном у *Социјализму и криминалиту*, (Турин 1883 год.), он је у *Социјализму и позитивној науци* (Рим 1894 год.), говорећи о уништењу узрока криминалитета, био приморан да призна: да је утицај економских прилика на криминалитет много јачи но што је он раније мислио, као и да многи људи у борби за егзистенцијом постају злочинци.

У овом истом делу, а у једном одговору на учињене му примедбе од стране Баробала, *Фери* вели ово:

Ако беда није једини и искључиви узрок људске дегенерације, она је ипак један од главних. Овај факт, бар до данас, није оспорен, нити се може оспорити. Социјализам тврди и доказује, да ће беда радничке класе ишчезнути са освојењем социјалног система. Очигледно је, према овоме, да би у новом колективном друштву нестало овог главног узрока дегенерације — беде — а са њиме би једновремено ишчезли и сви злочинци из нужде и страсти, који сачињавају $\frac{3}{4}$ криминалне војске. Остали би једино урођени и душевно оболели злочинци, чији би се број убрзо свео на минимум под утицајем општег напретка.

Третирајући питање о узроцима периодичног покрета криминалитета, и налазећи да је дејство антрополошких и физичких покрета врло слабо, скоро никакво, писац вели:

— То су фактори социјални који у највећој мери утичу на периодично кретање криминалитета. И саме модификације, које опажамо у антрополошким факторима, зависе у многоме од социјалног фактора. За наше питање нарочито је важно што *Фери* у ове социјалне факторе убраја и економске прилике, придајући им знатан утицај на периодично кретање криминалитета.

Много јасније изразио се *Фери* у корист нашег питања у својој студији о *Криминалиту у француској*, а приликом набрајања економских прилика које имају директног утицаја на криминалитет.

По њему, то су ове прилике: слободна размена која предупредује злочин против слободе, слобода иселавања која ослобађа земљу једног опасног дела становништва, умањење или потпуно укидање увозних такса (царине) које смањује кријумчарење, систем прогресивне порезе који, оптерећујући богаташе и стварне приходе, ограничава број систематских превара, а за тим ослобођење од порезе најпужнијих извора за живот, аредузимање јавних послова за време великих оскудица, подизање јавних и земљорадничких кредита, сразмерно увећање чиновничких плата, смањивање часова рада, умножавање гавних путова, железничке мреже, трамваја и саобраћајних средстава у опште, побољшање санитетских прилика, установе популарних штедионица и пензија за ожењене, оболеле и осакћајене раденике, — све ово спречиће, вели писац, много више но и најбољи кривични закон злочине против личности и имаовине.

Из свега изложеног можемо извести овај закључак о *Фери*-у. И он, као и Ломброзо, приписује унутрашњи узрок злочина органском принципу, који ради једновремено са учесницима физичким и социјалним. Злочин је у исти мах и бијолошки и физички и социјални појав, или боље рећи: он је резултат ових трију фактора. Економске прилике, међутим, заузимају важно место међу социјалним факторима.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

САХАЛИН

од В. М. Дорошевича
Преводи Љ. В. свршени правник

(НАСТАВАК)

Телесне казне.

Сваких пет удараца, он је хитро мењао прут, и прелазно на другу страну.

Фијук је натеривао срце на болесно подрхтавање. Тренуци од једног удара до другог чинили су се дуги као вечност.

Помоћник управника бројао је:

— Двадесет девет... Тридесет...

— Устај... Устај...

Васјутин се диже и узјаши опет на кобилу. Очи су му биле пуне суза. Сад — сад, ће потећи.

— Устај! Иди!

— Две и по минуте! — рече доктор који је гледао на сат.

Мени се чинило да је прошло по сата.

— Мједњиков Иван!

Опет свучен до појаса, лежи човек на „кобили“.

Изнова фијук, дрхтање и црвене пруге. Сада камције.

Хрусељ одгурну пруже, узне камцију и вешто распростре бич по земљи.

— Хрусељ повали их.

— Хрусељ је узимао кавкасце за рамена, доводио их ка „кобили“, подизао им руке и поваливао их „на кобилу“. Ови су се тешко стропоштавали, и лежали с мрким разголићеним телом.

Казна је била „по осуди“.

Хрусељ је по погледу разумео наредбу помоћника управникова, и узео је камцију по средини. Онда, где се бич разлази у три репа. Кажњавање — „на по бича“.

Хрусељ је окретао камцију, три репа су шибали по телу, а тело је црвенело и надувало се.

— Бардунов!

С бледим, пребледим лицем прилази он ка „кобили“. Направи неку жалосну — жалосну гримасу, трудећи се да се насмеје.

— Поче да леже на „кобилу“.

— Чакшире, чакшире свуци! — Заустави га Хрусељ.

— Ако то закон наређује...

Бардунов је дрхтао као прут, освртао се беспомоћно око себе, као уловљени зец, и старао се пошто пото да се насмеје, а испадало је жалосно кривљење.

Хрусељ га шљепи лако по врату, — Лежи!

Бардунов се испружи, чврсто се хватајући за даску, можда, да не би јаукао.

Хрусељ поново пусти бич по земљи. Злослут покрет.

То је била казна не по осуди већ сахалинска.

Све се утајало, као да нико не дише.

Хрусељ се упилио очима у помоћника управникова.

Овај је стајао, прекрећући с ноге на ногу, и погледајући час мене час доктора... И даде главом некакав знак.

Хрусељ узне „по камције“.

Чисто као да некакав огроман човек одахну у ходнику и на дворишту.

По телу Бардунова прође дрхат.

Бог зна какве је ударе очекивао тај човек и сав задрхта лаким дрхтањем, када почеше падати сразмерно лакши удари.

— Ваше високоблагородије, ваше високоблагородије, зашто ме казне? Зар је то могуће! — зачу се његов глас, но чисто ко да није његов, некако чудноват. — Зар је то могуће?

У дворишту међу гомилом зачу се смех.

— Аци се шерет! Навикао! — промрмља помоћник управников.

Бардунов се диже, сподби чакшире у руке и ненавукавши их, штуче у гомилу осуђеника.

Видећи да казна овом приликом неће бити страшна, његов друг Гусјатњиков, приземљаст и мрачан мужик, леже спокојно, без гласа је подрхтавао при сваком удару, и слазећи с кобиле прогунђа:

— Тек само мајали нас цео дан ни зашта. Волови ненахрањени.

— Ето, па жали гадове! — вајкао се на своје човекољубље помоћник управников.

Хрусељ хитро и вешто је купио пруже и кобилу.

— А за што се ти не облачиш?

Васјутин је стајао до довратка канцеларије, као стуб, са голим ногама. Чакшире се срозале с њега. А крупне сузе круниле су се и текле низ образе.

Било је и страшно и стидно гледати тог момчића.

У војсци је учинио некакав преступ, побегао, „бојећи се казне сакрио је своје порекло“, и назвао се скитницом Иваном Васјутином, који не зна свог порекла.

— Како то, да су тебе на батине осудили?

Скитнице обично осуђују на $1\frac{1}{2}$ годину „принудног рада“ и затим на насеље. Шибу им досуђују, ако они „замршавају“, не називају себе просто „скитачем незнамим“, већ се јављају под лажним именом: сељак, сељак, знате, тога и тога села, а кад пошљу тамо, покаже се да није. Искусни скитач чини то, у нади да загребе, за време пињања. Но нашто то овоме?

— Ти си се туђим именом назвао?

— Да.

— Зашто? Хтео си да побегнеш на путу?

— Не.

— Па зашто онда?

— У затвору нађе се један непознат човек и рече да то тако ваља учинити. А ја рекох.

— Ово ти је први пут да те на ово осуђују.

— Први.

Низ образе још јаче полетеше сузе, зајеца још гласније и јаче.

А код врата казаматских, седео је кад сам излазио, Бардунов потпуно окрепљен и шепурио се.

— Мени је брале мој, а лећи на „кобилу“, а крај жене под пољаву — све једно. Зато што сам ја на њу навикао.

Смртна казна

За четири године управе генерала Марказина, није било на Сахалину ни једне смртне казне.

Ја знам да то изазива код многих незадовољство! — говораше ми генерал.

Но пре него што би говорили о том „незадовољству“, његовим узроцима и умешности тих узрока, да кажемо неколико речи о томе како се вршила обично смртна казна на Сахалину.

Последња смртна казна извршена је на Сахалину пре четири године.

Кажњена су три осуђеника, за злочин у поврату, — старца бившег робијаша и два младића, — за убиство с пљачком, извршене на острву.

Мени је о тој казни причао отац Александар који је припремао осуђенике за смрт.

Њих су држали засебно. Отац Александар, по наређењу власти дошао је к њима три дана пре извршења казне.

Доласком свештеника осуђеницима је постао јасан њихов положај. Видели су да се самртни час приближује.

— Побледели, преплашили се, збунили се речи не могу да изговоре — прича отац Александар — једино се испочетка старац куражио. — смејао се, ругао се смрти и друговима... „Но — велим им — браћо, тамо шта ће бити, биће, али ипак није с горега и о души промислити мало.“ Но, и добро. Узеше се молити Богу. Молити су се усрдно, смирено, од свег срца.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

УДОВИЦА

ПРИПОВЕТКА ИЗ ГРАДСКОГ ЖИВОТА

(НАСТАВАК)

6

Кад сам устала са спавања, дан је већ био у велико, али у кући беше мртва тишина.

Бејаш прилично жедна, ну како вода, што је имаћаш у бокалу, беше већ загрејана. Ја сам звонила да ми се донесе свежа.

Тек на треће звонење дошао је момак, протестујући што сам устала зором као

вештица, те у невреме будим укућане — тако је он звао млађе, јер других укућана у ствари не беше.

Наљућена оваквим неуљудним понашањем и увредама, које ми наношаше називајући ме вештицом, ја сам, по пријаму воде, покушала да овога отерам, али он нехте да се крене са собних врата.

Наслоњен леђима на рагастов, он ме гледаше беспримерно безочношћу, и кад сам ја опет захтевала да се одмах удали, он ми рече: „не, овога јутра не ћу отићи тако лако, јер смо сами у кући.“

Говорећи то, он у тренут ока затвори врата за собом, и јурну на мене као бесомучан.

Ја сам се за тренут двоумила, да ли је ово напад једнога лудога човека у тежњи да ми живот узме, или што друго, али је он убрзо испољио своје зверске појуде, те сам се ја бранила као лафица.

Он је био снажан и некако ме већ бејаше дотерао до отомана, али га ја тада тако сретно дохватим руком за косу на потиоку, коју је носио дугачку скоро као попа, да сам га у томе положају држала више од десет минута, и он беше немоћан да даљи напад врши онако одлучно, као дотле.

Стојећи тако једно према другом, ми смо обоје осећали потребу за одмором, али тај положај не оста дуго, јер ме он удари тако силно у слабине, да сам га ја одмах пустила.

Тај моменат он употреби да ме ухвати преко средине, потискујући ме стално ближе отоману, и како сам ја већ осећала, да се не ћу моћи дуже бранити од прхтева овога зверца, ја се реших на један очајан корак — једним силним ударцем по носу и очима, тако сам га збунила, да ме је одмах пустио.

Вришући крв, која му је из носа јурила невероватном јачином, он отвори врата и из гласа викну: „не дајте, ова је луда.“

На ту вику дотрчали су скоро сви момци, а упоредо са њима и Пера, доктор и познаница, који су тога тренутка стигли из манастира.

Видећи ову галаму, ја сам одмах закључала врата, не пуштајући никога унутра, јер је на мени било све у крајњем нереду од очајне борбе, коју сам са оним звером водила.

На разна питања, која су упућивали на онога зликовца, он је само викао: „полудела, полудела; чим сам ушао да јој унесем воде, она ме је напала и млатила да сам једва остао жив.“

„Луда, луда,“ чули су се узвици удававајући се све више и више.

Ја сам дотле наместила своје одело и косу; откључала собу и села на кревет, не старајући се, да потирем лажи овога ниткова, јер сам знала да се он мора некако изговарати.

Прибирајући се и враћајући се на малопређашњи догађај, ја сам се горко заплакала на своју судбину, која ми је доделила, да и оваке ужасне тренутке доживим.

Забављена, тако, ја нисам знала колико је времена тако протекло, нити чула

кад су се врата од собе отворила, и унутра уђоше: начелник, Пера, доктор, још један лекар и два три грађанина.

Онај други лекар, који беше годинама прилично одмакао, приђе ми скоро неком родитељском нежношћу.

Ја сам се још девојком познавала са његовом ћерком, па сам, наравно, по који пут и одлазила њима, али забезекнута оваком ненадном посетом, ја сам се устручавала да га предусретнем као познаника, те му то, ваљада, даде повода, да ме неким очинским жаљењем погледа.

„Добар дан, добар дан,“ говораше ми он. „Не плашите се, не, моје добро дете. Да видимо шта је — можда ће све лено проћи без озбиљнијих последица. Первоза, узбуђеност, све ће то проћи. А сине, познајете ли ме?“

После овога питања, мени беше јасно све. Оне јучерашње напомене слугу, и онај јутрошњи догађај, послужиле су Пери, да ме направи лудом. Предлог слугу њему је тако добро дошао, да га је примио оберучке.

Свесна овако, шта ми се спрема, ја се прибрах и рекох лекару: „познајем вас господине, и јако жалим, што се после толиког времена срећемо овако незгодно. Улога, коју ви сада имате, наметнута вам је, али може да буде и ружна и одвратна ако ви у њој до краја будете одиграли онако, како вас сугерира мој поштени муж и ваш још поштенији колега.“

Паметна сам ја, паметна господине, али сам опкољена поквареним и рђавим људима, који ево хоће да ме отерају и у лудницу поред свију других мука, што сам их у овој кући пропатила.“

После мога одговора, лекар не рече мени ништа, него се окрете нашем већ познатом доктору, управљајући на њега један поглед, који је имао да прозре до дна душе његове, али он му са свим мирно и присебно одговори, како је то особина скоро свију оних, који су на путу, на коме сам ја, да уверавају о својој памети.

После овога, донели су предмете разних боја да распознајем, а постављали ми и разна друга питања.

Ја нисам хтела да одговарам ни на шта. Мени беше све ово одвратно и гадно у тој мери, да ми сви они људи изгледаху као зверови.

Ни сва благост, којом се стари лекар односио према мени, није могла да измени моје расположење.

И кад је он још једном покушао да ме склони, да кажем своју реч о једној боји, ја му јетко одговорих: „покажите то, господине докторе, вашем колеги, моме мужу и господину начелнику, који су и припремили све ово, па вас само изабрали да будете оруђе и извршилац њихових гадних смерова.“

Како више нисам хтела ништа одговарати, то они одоше.

Стари лекар је с врата бацно још један поглед пун очинске благости и жаљења, па затвори врата за собом, и ја остадох сама.“

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

„Може ли општински суд вршити потврде и оверења преписаних акта, и ако може, коју ће таксу наплаћивати за то, да ли ону из тачке 15. тарифе закона о таксама, у маркама, или коју другу у новцу и у корист своје касе.“

II.

Извесно лице осуђено је, поред казне, и на издржавање полициског надзора од 4 месеца.

Кад је требало да отпочне издржавање надзора, ово је лице привело општини два угледна грађанина, који су пристали да јамче за исправност овога лица, па је тражило да се надзор ослободи, наводећи да је раније многим примано јемство и они ослобођавани надзора.

Да би се донела одлука по његовој молби треба расправити питање: по каквом би се законском или другом пропису могло примити јамство, и са каквим би се одговорностима оперетили јамци, као и то, да ли би престала њихова одговорност кад протекне оно време, за које би дотични издржао надзор?“

III.

Једнога дана био је у нашој општини збор одборника.

На основу члана 45. закона о општинама, гласачки одбор састао се тачно у 7¹/₂ сати пре подне, а у 8 сати требао се отворити збор, али до 12 сати пре подне није дошао ни један гласач, те наравно, ни гласачки одбор није имао коме отварати збор.

После подне, гласачки одбор продужио је рад од 2 сата па даље, и тек око 5 сати, дошло је једно једино лице и гласало, а више апсолутно нико.

Према чл. 51. пом. закона, треба за пуноважно решење ствари, најмање једна половина гласача, уписаних у азбучном списку, иначе се сазива други збор, а на њему се решава ствар са оним бројем гласача, који су дошли.

Како је на првом збору гласало цигло једно лице, то настаје питање: да ли се у опште има сматрати, да је овај први збор и одржан, или ће се и оно једно лице узети у рачун и наредити други збор, нарочито кад се није ни могао отворити, пошто пред судницом није било никога у 8 сати у јутру?“

IV.

„По чл. 172. закона о општинама, жалба против одлука општинских и сеоских зборова, предаје се дотичном општинском суду или Државном Савету.“

Према овоме, кад општински суд не добије жалбу у законом року, може ли изабрана лица одмах увести у дужност, или треба чинити питање на Државни Савет: постоји ли жалба или не, па тек по добивеном одговору увести их у дужност?“

V.

„По коме ће законском пропису суд општински кажњавати она лица, која му не дођу

на позив, кад по чл. 94. закона о општинама тач. 4. под б. општински судови немају право кажњавања по §. 327. кр. зак. пошто казна прелази 10 дана затвора.“

— На ова питања одговарамо:

I.

Општински суд има права да потврђује преписе оних акта, која се налазе у његовој архиви и надлежности.

За ове преписе суд може наплаћивати таксу у новцу, у корист своје касе, као за потврду уговора и т. сл. по тач. 97 а закона о таксама, пошто за ову врсту послова није прописана засебна такса.

II.

Шта је полициски надзор и како се он издржава, прописано је у § 37 а кривич. закона.

По тач. б. овога законског наређења, ноћни се надзор може издржати и у својој кући или и на ком другом месту — како то полициска односно општинска власт нађе за потребно.

Према томе, ако општински суд налази, да је јамство оне двоце грађана довољна гаранција, да осуђени не ће више чинити рђава дела, и да ће ова казна успешно утицати на њега, кад се изврши са свом пажњом и штедњом једне личности, онда може дозволити, да ово лице издржи ноћни надзор у својој кући.

Наравно, да суд има права, да увек измени своје решење, кад разложно посумња или се увери, да оно лице злоупотребљава ову пажњу и чини кажњива дела, па да одреди место надзора где хоће.

Јамство јамаца у опште нема практичне вредности, јер би они у крајњем случају могли материјално одговорати за штету, коју би ово лице коме учинило, а друге какве одговорности за њих не може бити.

III.

Кад чл. 51. закона о општинама не одређује број лица, који би најмање морао доћи па да се рачуна да је било збора, онда се мора узети, да је први збор држан и ако је гласало свега једно лице.

Према томе, на другом збору истакнуто питање решава се оним бројем гласова, који буде дошао.

Она околност, што у 8 сати у јутру, није било пред општинском судницом никога, не мења ствар, јер се збор по закону отвара у 8 сати пре подне, не везујући то за услов, да у то доба мора бити кога од гласача у општини или пред овом.

IV.

Како се против одлука општинских и сеоских зборова, жалбе могу давати и непосредно Државном Савету, то се изабрани часници не смеју увести у дужност пре, него што се добије извештај од Државног Савета да жалбе нема, јер би се, друкчије радећи, могао догодити, да Савет поништи избор, па да се већ једном уведени часници разрешавају.

V.

Кад је расписом г. Министра унутрашњих дела објашњено, да општински судови не могу

судити кривце из § 327. кривичнога закона, онда ништа друго не остаје, него да суд, за те кривце, оптужује дотична лица полициској власти, кад год нађе, да кривца треба осетитије казнити од оне казне, коју може изрећи председник или заступник по чл. 109. тач. 5. закона о општинама за непослушност, у који ред долази и недолазак на позив.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Љубомира Р. Живановића, тежака из Грабовца, који је отишао од своје куће још 14. јануара ове год. и није се до данас вратио, тражи начелник среза ресавског актом од 16. априла ове год. Бр. 7332. Љубомир има 28 год., ћосав је, смеђ, нађеног треба упутити начелнику среза ресавског, с позивом на Бр. 7332. УБр. 13493.

ПОТЕРЕ

Радомир Котуровић, из Уба, који одговара за опасну крађу, наводи се у бегству. Он има 45 год., раста је високог, косе и бркова црних, очију црних. Позивају се све полициске власти, да Радомира живо потраже и нађеног спроведу начелнику среском на Уб с позивом на Бр. 2300. УБр. 13249.

Чедомир Павићевић, из Горјана, среза ужичког, који одговара за опасну крађу, наводи се у бегству. Он има 24 год., раста је малог црн, бркова малих, црних. Позивају се све полициске власти да Чедомира живо потраже и нађеног спроведу начелнику ср. на Уб с позивом на Бр. 18280. УБр. 13148.

Петру Станковићу, из Дупљаче ноћу између 18. и 19. ов. м-ца украђен је коњ длаке доратасто-затворене, стар 3 године без роваша; и кобила длаке доратасте, стара 5 год., у лево око ћораво са жигом „Т.“ Позивају се све полициске власти да крађивца најживље потраже и нађеног спроведу начелнику среском у Негојин с позивом на Бр. 5204. УБр. 13789.

Стојану Ђорђевићу, из Жагубице, ноћу између 15. и 16. ов. м-ца на опасан начин украђено је 4 брава свиња, које су биле на храни у обору Петра Новаковића из Пожаревца. Свиње су добро урањене, једна је бела са дугачком чекињом, а троје су црне, у вредности 500 динара. Позивају се све полициске власти да крађивца најживље потраже и нађене спроведу начел. окр. пожаревачког, с позивом на Бр. 5810. УБр. 13600.

ИЗЈАВЕ И ПОРУКЕ УРЕДНИШТВА

Због великог званичног материјала, изоставили смо извесне наше рубрике као и други спремљени материјал за овај број.

По свима ранијим указима извршили смо исправку у експедицији, сем по последњем писарском указу. По овоме послаћемо идући број свима у местима нових опредељења.